
ДО 90-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ КАФЕДРИ ЗЕМЛЕРОБСТВА І АГРОХІМІЇ ім. В. І. САЗАНОВА ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ

(Постаті завідувачів кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії в історичному аспекті)

У витоків заснування кафедри був Віктор Іванович Сазанов, який приймав безпосередню участь в організації Полтавського сільськогосподарського політехнікуму – нинішньої Полтавської державної аграрної академії, працював викладачем та керівником секції досвідної справи на агрономічному відділенні, був обраний професором.

З 1928 року і до 1934 року її очолював Павло Федорович Тушкан, професор, вчений, освітянин, громадський і політичний діяч, організатор сільськогосподарської досвідної справи і галузевої освіти на українських землях. Його праця «Сільськогосподарські посухи і їх вивчення в Україні» є органічним продовженням ідей О. О. Ізмаїльського з пошуків шляхів вивчення проблем появи посух.

З вересня 1935 року завідувачем кафедрою загального хліборобства було призначено професора Степана Карповича Руденка. Наукова діяльність його була багатогранною. Ним опубліковано ряд актуальних на той період статей: «Розкидний, рядковий і стрічковий посів», «Утворення вузла кущення у злакових рослин при різних глибинах заробки», «Вплив осмотичного тиску на утворення білка в зерні пшениці», «Принципи вивчення сухого хліборобства», «Розвиток кореневої системи злакових і бобових культур» та інші.

У роки Великої Вітчизняної війни кафедра разом з усім інститутом була евакуйована у м. Курган, де фактично і стала базою нинішньої Курганської сільськогосподарської академії.

У ці і перші повоєнні роки кафедру очолювали доценти Ігор Устинович Старосельський (1940–1943 рр.) і Іван Євсевич Кузьменко (1944–1947 рр.).

Дев'ять років (1947–1956 рр.) кафедру землеробства очолював Степан Іванович Ільменев. Коло наукових питань, які вирішувалися на кафедрі, це вивчення хімізму розкладання кореневих та пожнивних решток багаторічних трав; вивчення різних способів обробітку ґрунту на зяб та парів на підзолистих ґрунтах; застосування чизель-культиваторів у системі весняного та літнього обробітку ґрунту з ме-

тою збереження вологи.

В цей час розпочинається дослідницька робота по вивченню системи обробітку ґрунту, розробленої Т. С. Мальцевим, в умовах Полтавської області.

У 1957–1962 роках завідувачем кафедрою загального землеробства призначається Георгій Андріанович Черемісінов, який до цього працював директором Красноярського сільськогосподарського інституту. Він проводив наукові дослідження, пов'язані з ерозією ґрунтів і продуктивному використанню еродованих земель. Ним були запропоновані сільськогосподарському виробництву ефективні методи попередження ерозії земельних угідь у колгоспах і радгоспах Лісостепу СРСР. Після захисту докторської дисертації в серпні 1962 року Г. А. Черемісінов призначається директором Всесоюзного науково-дослідного інституту добрив і агроґрунтознавства.

У вересні 1963 року на цю посаду зарахований доктор сільськогосподарських наук, професор Микола Іванович Осадчий, який до цього працював в Киргизькому сільськогосподарському інституті. У період 1963–1974 років викладачі кафедри під його керівництвом працювали над цілим рядом актуальних питань: біогенність схилових земель; усунення процесів ерозії за допомогою систем обробітку та добрив; вивчення попередників в ланках бурячної сівозміни; агротехніка вирощування і підбору кормових культур в пожнивних посівах області; вивчення гербіцидів в посівах цукрового буряка і проса.

У 1962–1981 роках кафедру агрохімії очолював кандидат сільськогосподарських наук, доцент Михайло Васильович Чуб. Під його керівництвом проводилась значна дослідницька робота з програмування врожаїв, локального внесення добрив.

З 1981 по 1988 роки кафедрою керував кандидат сільськогосподарських наук Василь Олександрович Пелипець, який викладав дисципліни «ґрунтознавство», «Агрохімія», «Програмування врожаїв».

З 1974 по 1982 рік завідувачем кафедри працював відомий герболог, доктор сільськогос-

подарських наук, професор Олексій Васильович Фісюнов, який до цього працював у Всесоюзному науково-дослідному інституті кукурудзи. Під його керівництвом співробітники кафедри виконували ряд актуальних наукових тем: розробка наукового прогнозування появи бур'янів; впровадження візуальної трьохбальної шкали забур'яненості полів; розробка комплексу агротехнічних заходів боротьби з бур'янами та системи пошарового комбінованого обробітку ґрунту в зерно-буряковій сівозміні з метою зниження потенційної засміченості посівів бур'янами та зменшення застосування гербіцидів при вирощуванні сільськогосподарських культур; вивчення ефективності ґрунтозахисного обробітку ґрунту. В 1982 році О. В. Фісюнов призначається заступником директора з наукової роботи Всесоюзного науково-дослідного інституту землеробства і захисту ґрунтів від ерозії (м. Курськ) і короткий період кафедру очолював кандидат сільськогосподарських наук, доцент Автоном Петрович Фастовець.

У 1982–1988 роках реорганізовану кафедру землеробства і ґрунтознавства очолював доктор сільськогосподарських наук, професор Володимир Дмитрович Муха, досвідчений вчений-ґрунтознавець, який працював у Харківському сільськогосподарському інституті імені В. В. Докучаєва. Основним напрямом наукових досліджень у цей час було вивчення сучасних ґрунтоутворювальних процесів, відтворення і регулювання родючості ґрунтів. У грудні 1989 року Володимир Дмитрович був обраний ректором Курського сільськогосподарського інституту.

У 1989–1997 роках кафедру очолювали: спочатку кандидат сільськогосподарських наук, доцент Володимир Васильович Шевельов, а потім доктор сільськогосподарських наук Петро Макарович Чапко, який до цього працював на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції ім. М. І. Вавилова. Під його керівництвом проводилися актуальні дослідження з питань альтернативної системи удобрення полів, ресурсозберігаючих технологій обробітку ґрунту; вивчення гербіцидної активності природних мінералів.

З 1997 завідувачем кафедри став кандидат сільськогосподарських наук, доцент Петро Іванович Воропін, який займав цю посаду до 2000 року. В цей період основними напряма-

ми наукової роботи були: вивчення локального способу внесення мінеральних добрив; біологічної активності ґрунту; використання мінералізованих (пластових вод) в сільському господарстві.

Короткий термін в 2000 році кафедрою завідував доктор біологічних наук, професор Микола Михайлович Чекалін.

З 2000 року по 2009 роки кафедру очолював кандидат сільськогосподарських наук, доцент, заслужений працівник сільського господарства України Микола Миколайович Опара. Основними напрямами досліджень були: агропромислове районування ґрунтів Полтавщини; бонітування ґрунтів Полтавщини; вивчення агробіологічної характеристики та розробка технологій вирощування лікарських рослин (ехінацея, розторопша); шкодочинність ентомофауни посівів хрестоцвітих культур.

У 2009–2015 роках кафедру очолював доктор сільськогосподарських наук, професор Павло Вікторович Писаренко, лауреат премії Президента України для молодих вчених, академік інженерної академії наук України. Під його керівництвом велася наукова робота з напрямку «Функціонування екологічно стабільних територій», було захищено 9 кандидатських дисертацій, він є автором понад 200 наукових та науково-методичних праць.

З 2015 року завідувачем кафедри працює кандидат сільськогосподарських наук, доцент Міщенко Олег Вікторович. Основними напрямами наукової роботи співробітників кафедри є: удобрення сільськогосподарських культур в умовах органічного землеробства; нагромадження і збереження вологи в ґрунті в умовах посилення посушливості клімату; використання органічних решток та сидератів в якості органічних добрив; вивчення технологій вирощування лікарських рослин.

Свого часу на кафедрі працювали викладачами: професор М. Я. Гетта; доценти Л. Л. Рубановський, Л. І. Максименко, В. В. Шевельов, М. Г. Прач, О. О. Бібіков, О. Й. Скрильник, Л. Ф. Бондарєва, А. П. Фастовець, Д. В. Федосєєнко, С. П. Лихо; викладачі І. Д. Чучупака, А. П. Рубіна, А. М. Муренко, М. М. Жирновіков, Х. І. Купрій, Г. І. Назаренко.

Усе своє трудове життя, понад 30 років, присвятила кафедрі старший лаборант Євгенія Миколаївна Твердохліб.

Багато років сумлінно трудилися на кафедрі

старші лаборанти Л. Я. Топор-Гілка, О. Г. Босенко, Т. М. Москаленко, І. М. Міняйло, Н. М. П'ятенко, О. О. Штихно, В. Д. Валенко.

На кафедрі за роки її існування було підготовлено та захищено 4 докторські дисертації (С. І. Ільменєв, М. Я. Гетта, Г. А. Черемісінов, П. В. Писаренко) та 42 кандидатські дисертації (керівники Л. Л. Рубановський, Л. Л. Омелянюк, М. В. Чуб, М. І. Осадчий, О. В. Фісюнов, В. Д. Муха, П. М. Чапко, П. В. Писаренко, С. В. Поспелов).

Проходять роки, десятиліття, змінюються покоління викладачів та студентів...

Незмінним залишається головне завдання кафедри – підготовка висококваліфікованих спеціалістів основної агрономічної галузі – землеробства.

М. М. Опара, кандидат сільськогосподарських наук, професор кафедри землеробства і агрохімії імені В. І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії,

С. В. Поспелов, кандидат сільськогосподарських наук, професор кафедри землеробства і агрохімії імені В. І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії

Літературний редактор: *Оксана Колеснікова*
Відповідальний редактор: *Оксана Колеснікова*
Переклад англійською: *Вікторія Жукова*
Куратор з індексів DOI: *Вікторія Жукова*
Комп'ютерна верстка та дизайн: *Свєшнікова Альона*

Формат 60x90/8. *₁₅₈Ум. друк. арк. 14. Тираж 100 пр. Зам. № 91.
Видавець і виготовлювач: Полтавська державна аграрна академія.
Адреса: 36003, м. Полтава, вул. Григорія Сковороди, 1/3.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2174 від 26.04.2005